

לפני שלושים שנה היו, בלי ספק, מדי-
ביקים להם את תואר הכבוד „חלוצים“.
מחברים לכבודם ועליהם שירים. היום
אין איש מורח להתעניין בהם. היחס אלי-
הם דומה ליחס אל אסירים עובדים ב-
פרך. עבודתם נראית אומנם, חשובה אך
לחלוטין חסרת-ענין. מי אלה? הלא הם

חלוצים

1952

סאת: שלום כהן

צילומים: דוד רובינגר 2

„כביש לדפוס? אין פשוט
מזה. מזויזם הר אחד ימינה,
מעבירים את השני שמא-
לה, ממלאים את הגיא —
וזהו!“

אבל בשביל זה צריכים גם
זהיות קצת אלוהים...”

ג'קסון הוא בחור פשוט. אין בינו ובין אלוהות
כל קשר. לכן, גישתו לכביש סדום היא פרוזאית
יותר: את ההרים יש להעתיק בעבודת גמלים, את
הגיא יש למלא בעזרת מכונות ענק וחומר נפץ.
בזה הוא מתמצא — חומר נפץ. כי ג'קסון הוא
חבלן. תפקידו בסלילת כביש כורנוב-סדום הוא לדי-
אוג כי כך וכך אלפי מטר מעוקבים של הר יעופו
לשמים בכל עת שהמהנדסים ימצאו לנכון.
למרות שמו, אין ג'קסון אנגלי או אמריקאי. זהו
בחור רוה, שחרחר, בעל זקן כרשבוע ושיער המס-
תלסל על עורפו, כבסרטי המערב הפרוע. אבל גם
הופעתו עלולה להטעות. בין נשימות עשן סיגריה
הוא מגלה: „באתי ממרוקו לפני חמש שנים“ סמל
צה.ל., המשמש קשוט לחגורתו, מעיד על שרותו
הצבאי.

הוא בדק בקפדנות את רשת החוטים השחורים ש-
חיברו את מטעני הנפץ למנגנון הנפץ. אחר טיפס
על רמה קטנה, קרובה למקום הפיצוץ: עמדת התצ-
פית שלו. משם, מעל גגון פת, מרופד בשני מזרונים
בלים, שנשען על חביות סולר ריקות, יפעיל את
המטענים. הפעם יהיה זה פיצוץ קטן בלבד — לא
יותר משלושים חורים נקובים בסלע, שדחוסה בהם
אבקת ט.נ.ט. צדובה.

ג'קסון המתין עד שעוזרו מצא גם הוא מחסה,
הרים את ידו לאות „היכון“, לחץ על הכפתור. בו
רגע נעלמה צלע ההר בתוך ענן כחלחל וסמך שהת-
אבק בעצמתים לשמים. סלעים ורגבי אדמה צנחו בכל
עבר, ריח חומר הנפץ החריק מילא את האויר. מה-
ערוץ העמוק הדד קול רגבי האדמה הנופלים.

מזה או טרקטוריסט חדש. לאחר הט.נ.ט. בא
חורו של הטרקטור: יצור ענק, המרעיד את האדמה
ומרעיש את האויר; אבי אבות הטרקטורים שהורגלנו
לראותם בערים או בשדות המשקים. הוא קרב למקום
הפיצוץ: — מישור קטן שנחצב בצלע ההר. הט.נ.ט.
פורר את השכבה העליונה; על הטרקטור לסא-
טאה הצדה, להנמיך עוד יותר את רמת הצלע החצובה,
עד אשר תגיע לגובה שנקבע על ידי המהנדסים.
כאן יתמחת הכביש.

העבודה קשה ביותר. השטח מצומצם; מצד אחד
קיר חצוב, מצד שני — תהום של עשרות מטרים. על
הטרקטור — בולדוזר בעל 70
כוחות סוס — לדחוף את כל
האדמה שרוככה עליה הפיצוץ
אל תוך הערוץ, להווי, פשוטו

